

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף טו of ראש השנה.
Some of the topics we will learn about today include:

How we determine the עונת מעשר for an Esrog.

Whether we follow the time of picking or the time of growing for an Esrog, as regards to מעשר and שביעית

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

ביעור שמיטה

The Torah teaches that Shemitah produce may be stored only as long as that produce is available in the fields to wild animals.

After that time ביעור must be performed on the produce.

According to most Poskim, ביעור entails removing all of the produce from storage, placing it in a רשות הרבים and declaring it הפקר in front of three Jewish men.

A

*How we determine
the עונת מעשר
for an Esrog*



*Whether we follow the time of
picking or growing*

ביעור שמיטה

1 So let's review.....

In the previous Daf we had the following רבן גמליאל ורבי אליעזר מחלוקת רבן גמליאל ורבי אליעזר says; אתרוג שוה לאילן בג' דרכים An Esrog tree is like a tree regarding these three Halachos; לערלה ולרבעי ולשביעית In that the חנטה - the budding of the fruit, is the determining factor to calculate the 3 years of ערלה, the 4th year of רבעי, and the year of Shmita. ולירק בדרך אחד שבשעת לקיטתו עישורו And it is like a vegetable regarding one Halachah - regarding מעשר, in that the לקיטה - the picking of the fruit is the determining factor for the year of מעשר. רבי אליעזר אומר אתרוג שוה לאילן לכל דבר רבי אליעזר holds that the Esrog tree is like a tree for all purposes, in that the חנטה the budding of the fruit is the determining factor even regarding מעשר.


2 So - At this point, we have two opinions:

- 1- According to רבי אליעזר, regarding both שביעית AND מעשר, we go by חנטה.
- 2- According to רבן גמליאל, regarding שביעית we go by חנטה, and regarding מעשר we go by לקיטה.

3 The Gemara, in this Daf, introduces three additional תנאים with varying opinions on this issue of whether the year of an אתרוג is determined by חנטה OR לקיטה - regarding both מעשר AND שביעית:

- 3- אמר רבי יוסי אבטולמוס העיד משום חמשה זקנים אתרוג אחר לקיטתו למעשר ואחר חנטה לשביעית אבטולמוס agrees with רבן גמליאל that regarding שביעית we go by חנטה, and regarding מעשר we go by לקיטה.

1 In the previous Daf...

רבי אליעזר		רבן גמליאל
אתרוג שוה לאילן		אתרוג שוה... לאילן
לכל דבר	ולירק בדרך אחד	בג' דרכים לערלה ולרבעי ולשביעית
↓	שבשעת לקיטתו עישורו	↓
חנטה	לקיטה	חנטה

2

שביעית	מעשר	
חנטה	חנטה	1 רבי אליעזר
חנטה	לקיטה	2 רבן גמליאל

3 Three additional תנאים...

3 אמר רבי יוסי אבטולמוס העיד משום חמשה זקנים אתרוג אחר לקיטתו למעשר ואחר חנטה לשביעית

שביעית	מעשר	
חנטה	חנטה	1 רבי אליעזר
חנטה	לקיטה	2 רבן גמליאל
חנטה	לקיטה	3 אבטולמוס



4 -4-
 רבותינו נמנו באושא ואמרו
 אחר לקיטתו בין למועשר בין לשביעית
 מעשר AND שביעית hold that regarding both באושא
 לקיטה we go by.

4

רבונתין נאון באולא ואחר

**אחר לקיטתו
 בין למועשר בין לשביעית**

שביעית	מועשר	
חנטה	חנטה	1 רבי אייבזי
חנטה	לקיטה	2 רבן גמליאל
חנטה	לקיטה	3 אבטולמוס
לקיטה	לקיטה	4 רבונתין באולא

5 -5-
 In a case where one of the years is שמיטה, we have the opinion of
 ר"ש בן יהודה משום ר"ש
 אין לך דבר שחייב בביעור אא"כ
 גדל בשביעית ונלקט בשביעית
 אין לך דבר שחייב במועשר אא"כ
 גדל בחיוב ונלקט בחיוב
 Regarding both שביעית AND מעשר, we go by both חנטה AND
 לקיטה.

5

ר"ל בן יבוצב מלוק ר"ל

**אין לך דבר שחייב בביעור אא"כ
 גדל בשביעית ונלקט בשביעית
 אין לך דבר שחייב במועשר אא"כ
 גדל בחיוב ונלקט בחיוב**

שביעית	מועשר	
חנטה	חנטה	1 רבי אייבזי
חנטה	לקיטה	2 רבן גמליאל
חנטה	לקיטה	3 אבטולמוס
לקיטה	לקיטה	4 רבונתין באולא
חנטה לקיטה	חנטה לקיטה	5 ר"ל בן יבוצב מלוק ר"ל



6 The Gemara gives the following two scenarios:
 -1-
 אתרוג בת ששית שנכנסה לשביעית
 An Esrog which had its חנטה - it began to grow in the 6th year,
 but its לקיטה - it was picked in the 7th year.
 According to the first three opinions it is
 פטור מן הביעור - exempt from פטור מן הביעור.
 Since, regarding שביעית we certainly go by חנטה, it is considered
 produce of the 6th year - and therefore, פירות שביעית, not שביעית. By this
 logic it should be חייב במעשר, which is indeed the opinion of רב
 המנוח. However, רבה holds that it is פטור ממעשר. We will explain
 their Machlokes after completing the שיטות התנאים.

According to רבותינו באושה it is
 חייבת בביעור
 ופטורה מן המעשר
 Obligated in ביעור and exempt from מעשר -
 Since we go by לקיטה, פירות שביעית, and therefore חייב בביעור
 - and since פירות שביעית are הפקר, ownerless, it is פטור ממעשר.

According to ר"ש בן יהודה משום ר"ש it is
 פטורה מן הביעור
 פטורה מן המעשר
 It is exempt from both, because regarding שביעית AND
 מעשר, both חנטה AND לקיטה must be in a זמן חיוב in a year in
 which these Halachos apply.

7 Now, to explain the Machlokes of Rav Hamnunah and Rabbah
 regarding this
 אתרוג בת ששית שנכנסה לשביעית
 חייב במעשר רב המנוח says that it is חייב במעשר רב המנוח.
 According to רבי אליעזר, that even regarding מעשר we go by
 חנטה, it is certainly produce of the 6th year, and therefore, חייב
 במעשר.
 Even according to רבן גמליאל ואבטולמוס, that regarding מעשר we
 go by לקיטה, which makes it produce of the 7th year, it is still חייב
 במעשר, because, produce of the seventh year is not inherently
 חייב במעשר - It is only because it is פירות שביעית which renders it
 הפקר, and פטור ממעשר. Therefore, in our case, since it is
 not Halachially פירות שביעית, because regarding שביעית we go by
 חנטה, it is not הפקר, and therefore, חייב במעשר.
 It is interesting to note, that according to רבי אליעזר the second
 Maaser would be מעשר עני, because it is of the 6th year, while
 according to רבן גמליאל ואבטולמוס the second maser would be
 מעשר שני, because regarding Maaser it is of the 7th year, and
 מעשר עני applies only in the 3rd and 6th year.

8 However, רבה holds that it is פטור ממעשר, because it is de facto
 הפקר, because
 יד הכל ממשמשין בה
 Since it is in a field where all other produce is שביעית and
 everybody is free to enter, and take whatever they want.
 חייב במעשר רב המנוח disagrees with this point, and holds that it is חייב במעשר רב המנוח,
 because it is Halachically not הפקר, since it is not שביעית.
 That people are taking it, is גזל - they are robbing him - and that
 does not render it הפקר.

6

אתרוג בת ששית
 שנכנסה לשביעית
 חנטה - the 6th year
 לקיטה - the 7th year

מערסר	שביעית	חנטה	רב איצט
חנטה	חנטה	חנטה	רבן גמליאל
לקיטה	לקיטה	חנטה	אבטולמוס
לקיטה	לקיטה	לקיטה	רב חמנון באולא
חנטה	חנטה	חנטה	ר"ל בן יבדבב
לקיטה	לקיטה	לקיטה	מלון ר"ל

פטורה מן הביעור
 חייב במעשר רב המנוח
 פטור ממעשר רבה

חייב בביעור
 חייב במעשר רב המנוח

פטורה מן הביעור
 פטור ממעשר רבה

Now, to explain the Machlokes of
 רב רב and רב רב...
 אתרוג בת ששית שנכנסה לשביעית

7

חייב במעשר רב המנוח

מערסר	שביעית	חנטה	רב איצט
חנטה	חנטה	חנטה	רבן גמליאל
לקיטה	לקיטה	חנטה	אבטולמוס

It's certainly
 produce
 of the 6th year

Produce of the 7th year
 פטור ממעשר רב המנוח
 because it is פירות שביעית
 which is הפקר

Since
 regarding פירות שביעית we go by
 חנטה, it is not הפקר,
 and therefore, חייב במעשר רב המנוח

8

פטור ממעשר רבה

It is de facto הפקר, because
 יד הכל ממשמשין בה

9

-2- The second scenario:
 אתרוג בת שביעית שנכנסה לשמינית
 An Esrog which had its חנטה - it began to grow in the 7th year,
 but its לקיטה - it was picked in the 8th year.
 According to the first three opinions it is
 חייבת בביעור - obligated in ביעור.
 Since, regarding שביעית we certainly go by חנטה, it is considered
 produce of the 7th year - פירות שביעית - and it is therefore,
 מעשר - exempt from מעשר.
 Even according to רבן גמליאל ואבטולמוס, that regarding מעשר we
 go by לקיטה, which would make it produce of the 8th year, it is
 still פטור ממעשר. Because, since it is Halachially שביעית, since regarding
 שביעית we go by חנטה, it is הפקר, and therefore,
 פטור ממעשר.
 According to רבן גמליאל ואבטולמוס the Halacha of
 אתרוג אחר לקיטתו למעשר
 Is relevant only in other years, as Rashi explains;
 לענין חדש וישן
 Regarding that we cannot separate produce of one year for
 another;
 ולענין שניה נכנסת או שלישית לרביעית
 And regarding whether to give מעשר עני OR מעשר שני

According to רבותינו באושא it is
 פטורה מן הביעור
 וחייבת במעשר
 Exempt from ביעור and obligated in מעשר -
 Because, regarding both שביעית AND מעשר, we go by לקיטה,
 making it produce of the 8th year.

According to ר"ש בן יהודה משום ר"ש it is
 פטורה מן הביעור
 פטורה מן המעשר
 It is exempt from both, because regarding both שביעית AND
 מעשר, both חנטה AND לקיטה must be in a זמן חייב - in a year in
 which these Halachos apply.
 =====

9

אתרוג בת שביעית
 שנכנסה לשמינית

חנטה - the 7th year
 לקיטה - the 8th year

	שביעית	מעשר	
חייב בביעור פטור מן המעשר	חנטה	חנטה	רבן גמליאל
	חנטה	לקיטה	רבן זכאי
	חנטה	לקיטה	אבטולמוס
פטורה מן הביעור וחייבת במעשר	לקיטה	לקיטה	רבנותין באושא
	חנטה	חנטה	ר"ל בן יצחק מלוקם ר"ל

10

The Gemara continues:
 ת"ר אילן שחנטו פירותיו קודם ט"ו בשבט
 מתעשר לשנה שעברה
 אחר ט"ו בשבט
 מתעשר לשנה הבאה
 A tree whose fruit began to grow before Tu B'Shvat is
 Maasered together with fruits of the previous year, while fruit
 that began growing after Tu B'Shvat is considered fruit of the
 current year, even if it will only be picked in the following year.

10





11 Rebbe Nechemya qualifies this דין as referring to trees
 כעין בריכות - whose fruit ripens at different times, such
 as figs.
 However trees
 העושה בריכה אחת - whose fruit ripen all at the same time, כגון
 דקלים וזיתים וחרובין
 like palm, olives or carobs
 אף על פי שחנטו פירותיהן קודם ט"ו בשבט מתעשרין לשנה הבאה
 Although they began growing before Tu B'Shvat, are consid-
 ered produce of the coming year, as we follow the picking time
 as the determining factor.

11

*Rebbe Nechemya qualifies this דין
 as referring to trees...*

שעושה כעין שתי בריכות
 Such as figs

However, trees...

העושה בריכה אחת
 כגון דקלים וזיתים וחרובין
 אף על פי שחנטו פירותיהן
 קודם ט"ו בשבט
 מתעשרין לשנה
 הבאה

12 אמר רבי יוחנן נהגו העם בחרובין כרבי נחמיה
 The minhag follows Rebbe Nechemya regarding the carob tree
 and any other tree as well, whose fruit ripens and are picked at
 one time, in that we follow the time of picking to determine its
 עונת מעשר, regardless of when it began to grow.

12

אמר רבי יוחנן
 נבאנו כעין בחרובין
 כרבי נחמיה

